

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

میزان حق سرانه درمان در سال ۱۴۰۲

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- مشاغل سخت و زیان‌آور در کارگاه‌های خانوادگی
- تغییر صندوق‌های بازنشستگی در قانون بر نامه ششم
- مزایای قانون بازنشستگی جانبازان و آزادگان و معلولان
- پرداخت حق بیمه برای مزرعه پرورش ماهی

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

از جانبازان دفاع مقدس هستیم با ۲۵ درصد جانبازی و ۲۱ سال سابقه پرداخت حق بیمه تأمین اجتماعی در یکی از ارگان‌های مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری دارم که بعد از استعفا، در حال حاضر راننده و بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستم. چون حداقل درصد جانبازی (۲۰ درصد) و حداقل سابقه پرداخت حق بیمه (۲۰ سال) را دارا هستم، آیا می‌توانم از مزایای قانون بازنشستگی جانبازان و آزادگان و معلولان و... استفاده و بازنشسته شوم؟

ابتدا باید در نظر داشته باشید سازمان تأمین اجتماعی به استناد آرای شماره ۳۳۳۱ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۲۹ و ۱۰۶۴ الی ۱۰۸۲ و ۱۲۰۳ و ۱۲۰۴ مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۸، طبق بخشنامه‌ای که در اسفندماه سال ۱۴۰۱ صادر شده، حداقل سابقه پرداخت حق بیمه جانبازان بیمه‌شده تأمین اجتماعی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری را از ۲۰ سال به ۲۵ سال اصلاح کرده است. ضمناً طبق مقررات، جانبازان و آزادگانی که در زمان تقاضای بازنشستگی جهت استفاده از قانون بازنشستگی جانبازان و آزادگان شاغل نبوده و مقرری‌گیر بیمه بیکاری و یا بیمه‌شده اختیاری و مشاغل آزاد و یا بیمه‌شده راننده (مثل شما) باشند، این قبیل بیمه‌شدگان در صورت عدم اشتغال (بیمه‌شده اجباری) مشمول قانون مذکور برای بازنشستگی نخواهند بود.

۲۵ سال سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان‌آور دارم و این موضوع در کمیته استانی مورد تأیید قرار گرفته است. کلیه شرایط لازم جهت استفاده از این قانون توسط تأمین اجتماعی احراز شده و من منتظر صدور نامه اعلام ترک کار توسط کارفرما جهت برقراری مستمری هستم؛ اما شعبه تأمین اجتماعی اعلام کرده صدور برگ اعلام ترک کار پس از وصول یا تعیین تکلیف کارفرما بابت چهار درصد بدهی کارفرما بابت شغل سخت و زیان‌آور من امکان‌پذیر است. آیا این عمل شعبه طبق مقررات است؟

بله. در بازنشستگی قانون مشاغل سخت و زیان‌آور در صورت احراز صحت ادعای بیمه‌شده به لحاظ سابقه پرداخت حق بیمه (۲۰ سال متوالی و یا ۲۵ سال متناوب) و سخت و زیان‌آور بودن شغل، شعب تأمین اجتماعی موظف شده‌اند قبل از اعلام ترک کار بیمه‌شده توسط کارفرما برای صدور حکم بازنشستگی، طبق جزء (۴) بند «ب» قانون مذکور هزینه‌های برقراری مستمری مربوطه را به میزان چهار درصد به صورت نقدی و یا اقساط ۹ ماهه (باخذ تضامین کافی) از کارفرما وصول کند.

در یکی از شماره‌های سال قبل نشریه اعلام شد پیمانکارانی که دارای کارگاه ثابت با ماهیت دائمی و دارای پرونده مطالباتی در تأمین اجتماعی هستند، اگر در رابطه با قراردادی، واگذارنده کار تأیید کند موضوع عملیات پیمان در محل کارگاه ثابت و توسط کارکنان کارگاه که لیست و حق بیمه آنها پرداخت می‌شود، انجام پذیرفته؛ اگر پیمانکار طبق پرونده مطالباتی کارگاه ثابت، فاقد بدهی قطعی باشد، سازمان تأمین اجتماعی بدون اعمال ضرایب مربوطه مفاصاحساب قرارداد را صادر می‌کند. سؤال این است: آیا در قراردادهای منعقد و واگذارنده کار، اگر پیمانکار جهت اجرای عملیات پیمان کارگاهی غیر از کارگاه ثابت را تأسیس و تجهیز کند، مشمول این قانون می‌شود؟

خیر. کارگاه‌هایی که به منظور اجرای عملیات پیمان تأسیس و تجهیز شده‌اند و همچنین محل‌های تحویل و واگذارنده کار به پیمانکار و محل‌هایی که به پیمانکار به منظور ساخت تجهیزات و یا قطعات و... صرفاً برای دوره زمانی اجرای عملیات به صورت موقت ایجاد و پس از خاتمه قرارداد برچیده و تعطیل می‌شوند، حکم کارگاه ثابت تلقی نمی‌شوند.

در شماره هفته قبل نشریه اعلام شد به استناد قانون الحاق یک تبصره به عنوان تبصره (۲) به ماده (۳) قانون تأمین اجتماعی؛ بر خورداری از مزایای بلندمدت سازمان تأمین اجتماعی از جمله مستمری بازنشستگی، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه بدو بیمه‌شده است و در صورت و اصلاح و تغییرات بعدی تاریخ تولد مورد ملاک قرار نمی‌گیرد. من در آستانه بازنشستگی هستم و در سنوات گذشته، بنا به عللی شناسنامه باطل شد و طبق تأیید مرجع قضایی شناسنامه جدید در یافت کرده‌ام. حال سؤال این است آیا ابطال شناسنامه اولی و صدور شناسنامه جدید نیز مشمول قانون مذکور است؟

خیر. اگر به موجب آرای صادره از سوی مراجع ذیصلاح قضایی شناسنامه فردی ابطال شود، چون اصل سند اولیه به لحاظ ماهوی ضمانت اجرایی و اعتبار قانونی خود را از دست می‌دهد و شناسنامه ثانویه صادر شود، شناسنامه جدید به عنوان تنها سند سجلی معتبر بوده و قابلیت اجرایی دارد و صرف‌نظر از تاریخ ابطال شناسنامه اولیه در مقایسه با تاریخ تصویب قانون مذکور مورخ ۱۳۷۹/۸/۸ و یا تاریخ اولین بیمه‌پردازی، جهت ارائه تعهدات قانونی سازمان تأمین اجتماعی قابل استناد است.

مدت دو ماه است مزرعه پرورش ماهی قزل آلا راه‌اندازی کرده‌ام و سه نفر کارگر دارم. بنا بر اصرار کارگران، می‌خواهم آنها را بیمه تأمین اجتماعی کنم. جهت ارسال لیست و پرداخت حق بیمه نیازمند اطلاعات هستم.

در کلیه کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی (مثل پرورش ماهی) اگر کارگران نیز اصرار بر بیمه شدن خود نداشته باشند، طبق ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی کارفرما مکلف است در مهلت مقرر در قانون، نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق افراد شاغل در کارگاه و پرداخت حق بیمه آنها اقدام کند. به هر حال از اینکه تصمیم دارید به وظیفه قانونی خود عمل کنید جای قدردانی دارد. مزارع پرورش ماهی جزء صنفی است که مهلت ارسال لیست هر ماه تا آخرین روز دو ماه بعدی است و کارفرما تا پنج نفر کارگر از پرداخت ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرما معاف است. به عبارت دیگر؛ نرخ حق بیمه در اینگونه مشاغل ۱۰ درصد است؛ هفت درصد سهم بیمه‌شده و سه درصد حق بیمه بیکاری به عهده کارفرما، (به شرطی که ارسال لیست و پرداخت حق بیمه هر ماه حداکثر تا آخرین روز دو ماه بعدی پرداخت شود) و میزان دستمزد روزانه کارگران شاغل در کارگاه پرورش ماهی در سال ۱۴۰۲ مانند سایر کارگاه‌ها (غیر از صنوف دارای دستمزد مقطوع) بین حداقل دستمزد یک میلیون و ۱۷۶ هزار و ۴۲۸ ریال تا حداکثر دستمزد مشمول کسر حق بیمه، یعنی هفت برابر حداقل دستمزد است. همان‌طور که در شماره‌های قبلی نشریه تأکید شد، باید کلیه کارفرمایان غیر از دستمزد روزانه، مبلغ ۱۱ میلیون ریال بابت مزایای رفاهی و انگیزه‌ای و مبلغ ۹ میلیون ریال بابت حق مسکن به صورت ماهانه در لیست‌های ارسالی درج کرده و حق بیمه مربوطه را به حساب تأمین اجتماعی واریز کنند.

۱۰ سال است بیمه‌شده صاحبان حرف و مشاغل آزاد هستیم و جهت استفاده از درمان سازمان تأمین اجتماعی به تعداد خود و چهار نفر از افراد تحت تکفل قانونی شامل همسر و یک فرزند و والدینم حق سرانه درمان پرداخت می‌کنم. خواستم بدانم آیا میزان حق سرانه درمان در سال ۱۴۰۲ مشخص شده است؟

بله. طبق بخشنامه اخیر صادره در تاریخ ۱۴۰۲/۳/۲، حق سرانه درمان بیمه‌شدگان مشاغل آزاد و مستمری‌گیرانی که جهت استفاده از درمان تأمین اجتماعی از مستمری آنها به جای دو درصد، حق سرانه درمان کسر می‌شود، از ابتدای فروردین‌ماه سال ۱۴۰۲، میزان آن برای هر نفر مبلغ یک میلیون و ۱۹۶ هزار ریال و برای اتباع و مهاجران خارجی که در چارچوب مقررات بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد بیمه‌پرداز تأمین اجتماعی هستند مبلغ ۲ میلیون و ۱۹۷ هزار ریال تعیین شده است.

در شماره قبلی نشریه در خصوص بیمه تأمین اجتماعی داوطلبان امدادگر جمعیت هلال احمر توضیحاتی داده شد. آیا متقاضیان باید معاینات پزشکی نیز انجام دهند؟

چون تمام مراحل متقاضیان بیمه تأمین اجتماعی داوطلبان امدادگر هلال احمر از طریق سامانه خدمات غیر حضوری سازمان تأمین اجتماعی انجام می‌گیرد، با توجه به اطلاعات اخذ شده از متقاضی و ذخیره آن در سیستم تأمین اجتماعی، در صورت احراز شرایط معافیت از معاینات پزشکی اولیه، سیستم به‌طور هوشمند از معرفی بیمه‌شده به مرجع معاینه خودداری می‌کند. در غیر این صورت با توجه به اخذ تعهد سیستمی از متقاضی مبنی بر انجام معاینات پزشکی، پس از اعلام سازمان تأمین اجتماعی، بیمه‌شده متعهد می‌شود نسبت به انجام این امر اقدام کند. لازم به یادآوری است مانند سایر بیمه‌شدگان (غیر از بیمه‌شدگان اجباری)، شرط معافیت از انجام معاینات پزشکی طبق ماده (۷۵) قانون تأمین اجتماعی عبارت است از اینکه متقاضی ظرف ۱۰ سال قبل از تاریخ درخواست حداقل یک سال و ظرف یک سال قبل از تاریخ درخواست حداقل ۹۰ روز سابقه قبلی پرداخت حق بیمه داشته باشد.

مدت ۱۵ سال است به اتفاق دو نفر از برادرانم در کارگاه بلور و شیشه‌سازی پدرم اشتغال به کار داریم و بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستیم. با توجه به اینکه نوع فعالیت کارگاه ما در معرض مستقیم حرارت و بخارات زیان‌آور متصاعد از کوره است، آیا شغل ما جزء مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب می‌شود؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، به چه شرایطی می‌توانیم برای بازنشستگی از این قانون استفاده کنیم؟

با وجود اینکه کار مستمر بیمه‌شده در مجاورت کوره‌های ذوب به نحوی که او در معرض مستقیم حرارت و بخارات زیان‌آور از کوره باشد، اینگونه مشاغل نیز جزء مشاغل سخت و زیان‌آور تلقی می‌شود و بیمه‌شدگان شاغل در این مشاغل با داشتن ۲۰ سال متوالی یا ۲۵ سال متناوب بدون شرط سنی می‌توانند بازنشسته شوند؛ اما چون اولین شرط بازنشستگی بیمه‌شدگان در مشاغل سخت و زیان‌آور در بخش خصوصی این است که بیمه‌شده مشمول قانون کار باشد، لذا چون کارگاه‌های خانوادگی (مثل کارگاه بلورسازی و شیشه‌سازی شما) مشمول قانون کار نیستند، در نتیجه شما نمی‌توانید از قانون بازنشستگی در مشاغل مشمول قانون سخت و زیان‌آور بهره‌مند شوید.

پدرم که ۲۵ سال سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان‌آور داشت اخیراً فوت کرده است. قبل از فوت، در خواست بازنشستگی سخت و زیان‌آور کرده و مشاغل او در کمیته استانی مورد تأیید قرار گرفته؛ اما قبل از صدور حکم بازنشستگی از دنیا رفت. خود من بیمه‌شده اصلی هستم و خواهم نیز ازدواج کرده‌ام. تنها بازمانده واجد شرایط برای دریافت مستمری، مادرم است. با توجه به اینکه شغل ۲۵ سال مشاغل سخت و زیان‌آور متوفی در کمیته مذکور بررسی و تأیید شده نحوه برقراری مستمری مادرم به چه صورت است؟

اگر بیمه‌شده قبل از فوت با دارا بودن شرایط لازم نسبت به درخواست بازنشستگی سخت و زیان‌آور کرده و شغل مورد ادعای او نیز در کمیته استانی مورد تأیید قرار گرفته و کلیه شرایط لازم جهت بهره‌مندی از قانون سخت و زیان‌آور احراز کرده باشد، اما قبل از اقدامات شعبه تأمین اجتماعی جهت صدور حکم مستمری فوت کند، در این حالت پس از درخواست بازماندگان برای برقراری مستمری، شعبه تأمین اجتماعی ابتدا نسبت به برقراری مستمری بازنشستگی متوفی اقدام و سپس مستمری بازنشستگی رابه مستمری بازماندگان تبدیل می‌کند.

۱۸ سال است به‌طور متوالی در بخش مردان یکی از بیمارستان‌های روانپزشکی بخش خصوصی شاغل و بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستم. با توجه به اینکه اشتغال در مراکز روان‌درمانی جزء مشاغل سخت و زیان‌آور است، به علت ارتباط نزدیک با بیماران اعصاب و روان دچار فرسایش روحی شده‌ام، و ادامه کار در این شغل برای من سخت و طاقت‌فرسا شده است. دو سال دیگر سابقه من به ۲۰ سال متوالی مقرر در قانون سخت و زیان‌آور می‌رسد، حال سؤال این است: آیا با توجه به مشکلات روحی من، راهکاری برای استفاده از این قانون سخت و زیان‌آور قبل از رسیدن به سابقه مقرر در قانون وجود دارد؟

طبق مصوبه شورای عالی حفاظت فنی، مشاغلی که مستقیماً در مراکز روان‌درمانی با بیماران روانی مرتبط هستند (مثل شما) سخت و زیان‌آور شناخته شده و در قسمتی از مقررات مربوط به بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان‌آور اعلام شده اگر بیمه‌شده شاغل در مشاغل سخت و زیان‌آور قبل از رسیدن به سابقه مقرر در قانون (۲۰ سال متوالی و یا ۲۵ سال متناوب) دچار فرسایش جسمی و یا روحی (مثل شما) ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان‌آور شود، با تأیید کمیسیون‌های پزشکی سازمان تأمین اجتماعی به هر میزان سابقه خدمت، می‌تواند از مزایای مندرج در قانون بازنشستگی سخت و زیان‌آور برخوردار شود؛ لذا چنانچه شغل بیمه‌شده توسط کمیته استانی سخت و زیان‌آور تأیید شده باشد، در این ارتباط، بیمه‌شده باید نظر قطعی پزشک معالج خود را در مورد فرسایش جسمی و یا روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان‌آور (از کارافتادگی کلی ناشی از کار) را به شعبه مربوطه تأمین اجتماعی ارائه و پس از بررسی صحت و سقم ادعای بیمه‌شده موضوع به کمیسیون پزشکی ارجاع شده و متعاقباً کمیسیون مذکور با توجه به شغل بیمه‌شده و بیماری او اظهار نظر می‌کند.

atiyeonline.ir

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی